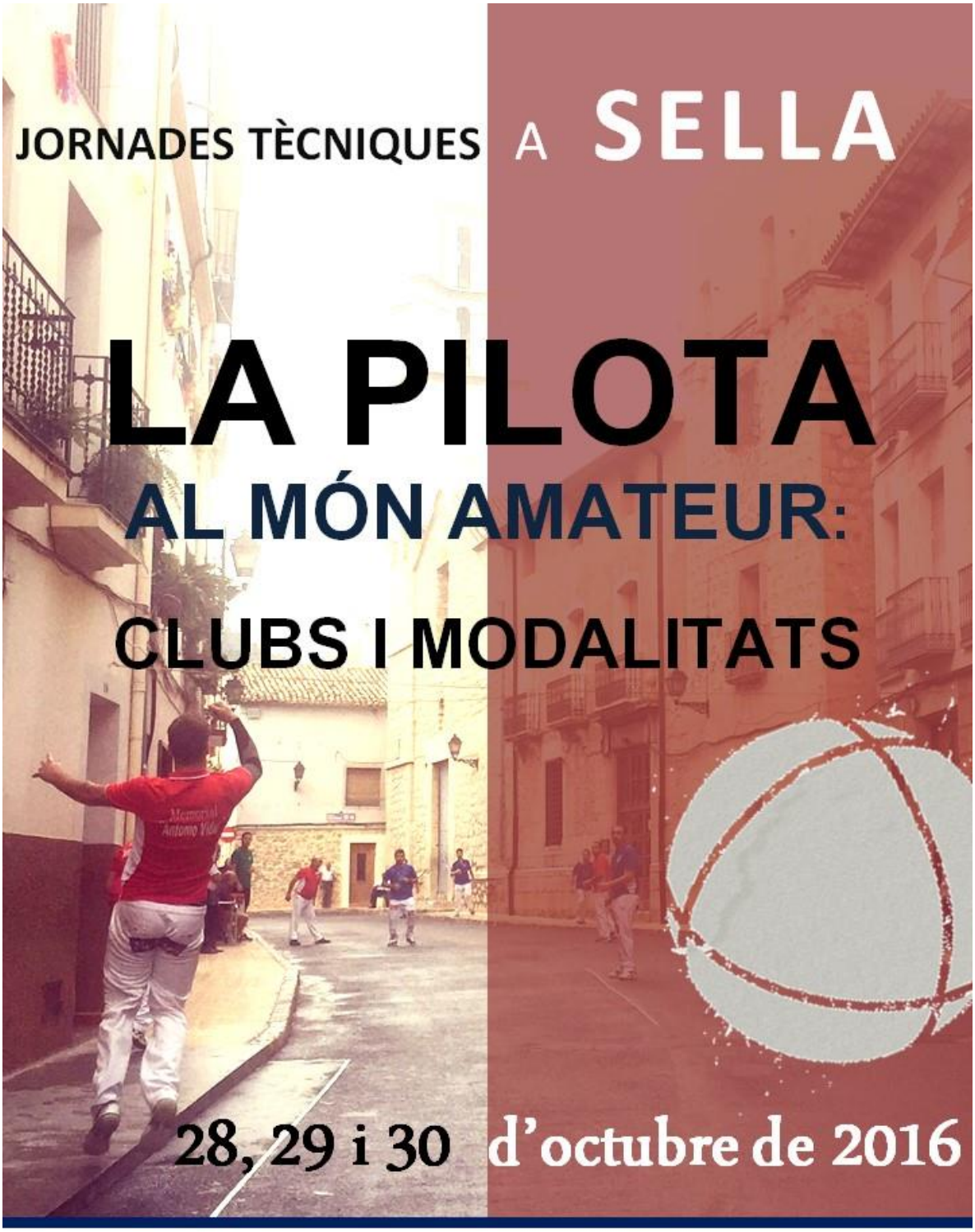
JORNADES TÈCNIQUES A SELLA
LA PILOTA
AL MÓN AMATEUR:
CLUBS I MODALITATS
28, 29 i 30 d'octubre de 2016

Índex

Crònica dels actes realitzats 3

Resum de la ponència inaugural 7
Jordi Garcia Climent

Document de conclusions de les jornades 11

Annex:

El frare i el rebot: Situació actual i perill d'extinció
Lluís Ramos i Santamaria 18

La pilota als mitjans de comunicació. L'exemple de PilotaVeu 22
Ricard Sentandreu

Crònica dels actes realitzats en les Jornades Tècniques: *La pilota valenciana a al món amateur: clubs i modalitats* (Sella, 28 al 30 d'octubre de 2016)

Les jornades s'inscriuen en el conjunt d'activitats organitzades per la Càtedra de Pilota Valenciana de la Universitat de València amb la col·laboració de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports. L'objectiu de les mateixes ha estat diagnosticar les fortaleses, debilitats i necessitats del món amateur del nostre esport, vertebrat pels 272 Clubs de Pilota actualment inscrits en la Federació Valenciana de Pilota Valenciana. Per aquesta raó les jornades han estat bàsicament tècniques i dirigides a directius dels clubs, amb l'objectiu final de redactar un document de conclusions vàlid tant per a la Conselleria com per la Càtedra, tenint en compte la propera celebració d'un congrés específic i global organitzat per la Universitat de València.

Presentació oficial de les Jornades a l'Ajuntament de Sella (Foto: PilotaVeu)

Els actes programats tingueren una seqüenciació lògica adaptada als objectius descrits. Les jornades donaren inici el divendres 28 d'octubre a les 19:30, moment en el qual arribaren gran part dels participants en les jornades i arreplegaren el material de treball juntament amb les inscripcions. A continuació es va realitzar una benvinguda institucional al saló de plens de l'Ajuntament de

Sella, en la que estigueren presents organitzadors de les jornades, el president del Club de Pilota Sella, el coordinador de Pilota Valenciana de la Dirección General d'Esports, un directiu de la Federació de Pilota Valenciana (FPV) i l'alcaldessa de Sella. A continuació de l'obertura de les jornades es va presentar al saló d'actes de l'Ajuntament la ponència "Aspectes generals del món amateur en la Pilota Valenciana" a càrrec de Jordi Garcia Climent, secretari del Comité de Llargues de la Federació de Pilota Valenciana. En acabar, es va realitzar un vi d'honor i, posteriorment, un sopar amb els ponents i participants en les jornades.

El dissabte 29 d'octubre, després del desdejuni, les jornades es traslladaren al saló d'actes de la Biblioteca Municipal del municipi on començaren les comunicacions relatives a cada una de les modalitats de la Pilota Valenciana. Per part de les modalitats a ratlles (Llargues, Palma i Perxa) intervingueren José Antonio Martínez (CPV Agost) i David Mas Català (CPV Sella), membres també de la FPV . Per part de la modalitat de Frontó intervingué Salvador Bosch Gayan (CPV El Puig); Escala i Corda va estar representat per Bernat Nerbón (CPV Xúquer de Sueca); en Galotxa intervingué Juanjo Sala Escrihuela (CPV Tavernes de la Valldigna); mentre que les modalitats de Frare i Galotxetes estigueren defensades per Noemí Torrijos Benet i Lluis Ramos i Santamaria (CPV Castelló) i Paco Alberola i Antonio Bessó i Maqueda (Galotxetes de Monòver). Les exposicions, acompanyades de material audiovisual, donaren peu a interessants debats que enriquiren les qüestions a treballar per la vesprada. Per acabar el matí, es va realitzar una ponència de tancament amb la intervenció de Ricard Santandreu, director del diari esportiu PilotaVeu, que va tractar de la relació dels clubs i el món aficionat amb els mitjans de comunicació. El Director General d'Esports de la Generalitat Valenciana, Josep Miquel Moya, va estar present durant tota la jornada.

Membres del CPV El Puig en una de les ponències celebrades el dissabte de matí

Acabades les exposicions i debats posteriors, els participants es dirigiren al poliesportiu municipal Les Saleres de Sella per visitar les obres del nou trinquet i conèixer de primera mà la gestació del projecte per part de l'Ajuntament de Sella i el Club de Pilota local. A continuació hi hagué un dinar al mateix poliesportiu per a, posteriorment, dirigir-se a la Plaça Major a contemplar una partida de semifinals de la lliga provincial de Perxa, modalitat practicada a les comarques de La Marina, Alcoià i Comtat. Acabada la partida, de nou a la Biblioteca, es va configurar una taula de treball on s'exposaren les principals línies de discussió sorgides de les comunicacions i debats del matí. Durant dues hores, els participants tingueren ocasió de comentar i definir un diagnòstic del món aficionat i els clubs, basat fonamentalment en quatre punts: el paper dels clubs en la divulgació i l'educació, els diversos aspectes relatius al funcionament d'aquests, les instal·lacions (amb especial interès en els carrers i la seua problemàtica) i la comunicació i tasca social que realitzen els clubs en l'àmbit local i comarcal. La jornada va finalitzar amb un sopar on els participants continuaren compartint experiències de gestió i problemàtiques comunes.

Una de les taules de treball del dissabte de vesprada

El diumenge, després del desdejuni, hi hagué una última taula de treball on es varen ordenar el conjunt d'idees expressades al llarg de les sessions anteriors, estructurant un document final, a tall de diagnosi, que vol servir de conclusions de les jornades tècniques. Es va consensuar també un model d'enquesta per lliurar-lo a la resta de Clubs que no varen poder participar físicament a les jornades però que varen mostrar el seu interès per participar en l'elaboració del diagnòstic final. D'aquesta manera, es pretén enriquir el document preliminar de conclusions que va sorgir de les jornades, i el qual va ser presentat als mitjans de comunicació el diumenge a les 12:00 en el Saló de Plens de l'Ajuntament de Sella. Amb aquest acte, es donaven per concloses les jornades tècniques sobre clubs i món amateur.

Presentació del document preliminar de conclusions i clausura de les jornades, diumenge de matí (Foto: PilotaVeu)

Resum de la ponència inaugural

Aspectes generals del món amateur en la Pilota Valenciana

Jordi Garcia Climent[1]

Les presents reflexions pretenen servir de presentació dels aspectes més generals del mon amateur dins de la pilota valenciana, aspectes sobre els quals tindrem l'oportunitat d'aprofundir durant estes jornades, fent un major èmfasi en els papers dels clubs.

La pilota valenciana, al nostre parèixer, es basa i sustenta en la bona salut que viuen els clubs de pilota i els jugadors amateurs que els conformen, ja que som el múscul d'aquest esport. Que la pilota valenciana viu una falta de suport mediàtica, econòmic o personal es una realitat que no es de hui, però el que també és indiscutible, és la gran afició que als pobles del País Valencià sempre s'ha mostrat per la pràctica i estima de l'esport més nostre.

A dia de hui vivim una nova floració de nous clubs i nous jugadors i jugadores que decideixen emprendre el camí de la pilota valenciana tot i la gran oferta esportiva que existeix. Un detall que, humilment, considerem bàsic per assegurar aquesta dinàmica positiva que viu el món amateur dins de la pilota valenciana seria assegurar la possibilitat de la pràctica i coneixença del nostre esport, ja que creem que les virtuts i bonances que conté la pilota valenciana fan que el poble valencià l'estime i el tinga present a la vida diària. El com assegurar la pràctica i la coneixença de la pilota, encara que pot ser siga massa ambiciós per la nostra part, pot ser estiga una de les conclusions o finalitats d'aquestes jornades.

Segons les dades que ens aporta la Federació de Pilota Valenciana, al món amateur contem amb un total de 1.664 llicències de jugadors amateurs, repartits en els 272 clubs de pilota que hi ha inscrits al cens de l'entitat federativa. Aquestes dades, així de forma freda, poden resultar insignificants però caldria comparar en altres esports per tal de poder fer-se una idea del pes específic que tenim al panorama esportiu valencià.

[1] Secretari del Comité a Llargues de la Federació de Pilota Valenciana. Ex-president del Club de Pilota Sella.

Clubs de Pilota valenciana. València: 182, Castelló: 22, Alacant: 68.
Clubs de Pàdel. València: 57, Castelló: 30, Alacant 69.
Clubs de Tenis. Alacant 65, Castelló 21, Valencia
Voleibol. 49 clubs en el P.V.
Handbol: 176 clubs en el P.V.

Com podem advertir la pilota valenciana, en l'àmbit amateur, té molta importància en l'espectre esportiu valencià en quant activitat de campionats i nombre de jugadors i jugadores que cada any es sumen aquesta forma de viure, per que la pilota valenciana es una forma de viure. La seua pràctica és bona per a la salut física i a més, és un esport que ens identifica com a poble tant per la llengua que utilitzem per a practicar-lo com per la naturalesa de l'esport en si.

Una de les característiques que ens diferència com a esport, és la varietat en quant a les modalitats que practiquem dins de la pilota valenciana. Les modalitats que estan reglades i que celebrem competicions oficials o oficioses, com durant aquestes jornades quedarà constància, son, per ordre de major a menor nombre d'equips inscrits en la Federació de Pilota Valenciana: Galotxa, Raspall, Escala i Corda, Frontó, les modalitats a ratlles (Llargues, Palma i Perxa) i One Wall.

- Galotxa: 347 equips
- Raspall: 242 equips
- Escala i Corda: 146 equips
- Frontó: 132 equips
- Llargues: 33 Perxa: 20 Palma: 32 equips
- One wall: 28 equips
- Com be intentarem deixar constància en aquestes jornades, al País Valencià també existeixen més modalitats, com ara les Galotxetes i el Frare.

Comentar també les competicions que existeixen a nivell amateur mes enllà de les nostres fronteres a pilota a mà, com son el torneig mundial de One Wall, on tenim l'orgull de poder contar entre els jugadors de pilota valenciana amb Sacha Kruithof, *Sacha d'Orba*, que ha estat campió mundial sub-19, jugador amateur i que per a molts es un referent de com avançar i créixer d'una forma alternativa i molt treballada dins del mon de la pilota valenciana. La seua experiència personal dins del món de la pilota valenciana es digna de menció per la seua lluita per aconseguir

un somni. També existeix una competició de clubs amateurs a nivell europeu a la modalitat de Llargues, que ara fa poques setmanes va jugar la VI edició a terres del País Basc i on tots els anys participen equips amateurs de les nostres comarques. A l'ultima edició van anar el CPV Agost, CPV Benimagrell i el CPV Parcent. Aquesta competició està organitzada per el Comitè Internacional de Jeau du Ball, on contem amb la presència de diverses personalitats valencianes com el President de la F.P.V., Daniel SanJuan que és actualment també President del CIJB.

A continuació, vos informaré del programa d'actes que tenim previstos i que esperem siga del gust dels participants i, el que és més important, ens faça extraure l'anàlisi necessari per poder millorar el món aficionat, ànima del nostre esport.

Document de conclusions

El present document ha estat elaborat a partir dels debats establerts en les jornades tècniques *La pilota valenciana al món amateur: clubs i modalitats*. L'objectiu ha estat: tractar de sistematitzar-ne la diagnosi. S'ha volgut estructurar-la en quatre punts generals, que s'entenen estan compartits per tots els Clubs, dins de la variada casuística que podem trobar al llarg del País Valencià:

- **El paper dels clubs en la visibilitat de la Pilota: divulgació i educació**

Els clubs de pilota són ens fonamentals per a la visibilitat i garantia de futur de la Pilota Valenciana. És a través dels clubs que es transmet i s'ensenya aquest esport i els seus valors fonamentals, portant-lo en molts casos al carrer, on la pilota és més visible per a tothom.

No obstant les Escoles de Pilota -municipals o pertanyents als clubs- compten generalment amb escassos recursos, impossibilitat de dignificar la tasca dels monitors (molts dels quals tenen una formació acadèmica ajustada a la seua tasca), problemes amb l'accés a instal·lacions (tant carrers com trinquets i frontons) i, també, una dura rivalitat amb altres esports més visibles i mediàtics com el futbol, impulsats pels mitjans de comunicació. En alguns clubs i modalitats el nombre de xiquets i xiquetes és preocupant a l'hora de garantir el futur de la seua pràctica.

En aquest sentit es va parlar de la necessitat de replantejar la relació entre les escoles dels Clubs i el món de l'educació reglada. Especialment en dues direccions:

1- la del programa "Pilota a l'Escola", que podria aprofitar el potencials educatius dels Clubs, especialment amb les oportunitats que s'obrin actualment amb la generalització de la jornada continua i la necessitat d'activitats extraescolars.

2- la possibilitat de vincular la tasca educativa dels clubs i els cursos de formació del professorat, fonamentals per a un correcte funcionament dels currículums escolars i instal·lacions com els minitrinquets.

També es va plantejar la incorporació en les competicions de jocs escolars modalitats com Frares, Perxa o Galotxetes, modalitats molt divertides i perfectament adaptables al món escolar.

Per últim, algunes de les qüestions plantejades als debats giraren al voltant de temes com els aspectes positius i negatius de la competitivitat a certes edats: volem crear campions o crear afició?; Seria més convenient fomentar trobades en comptes de campionats?; per què no obrir les escoles al món dels adults? L'estandardització de l'esport, ha suposat una desaparició de modalitats adaptades als condicionants locals? Com de fàcil és l'accés a les pilotes i material per a poder jugar? Es podria reduir l'IVA de les pilotes? Fins a quin punt açò pot dificultar la pràctica i visibilitat de l'esport? De quina forma es pot vèncer la desconnexió generacional que existeix en la Pilota?... preguntes amb diferents respostes que enriqueixen la discussió i obrin nous camps per a repensar aquest important punt de l'educació i divulgació de la Pilota.

- **Activitat social dels Clubs i dèficit de comunicació: són necessàries noves estratègies de màrqueting?**

Enllaçant amb el punt anterior, els Clubs realitzen una tasca social molt important que, nogensmenys, és poc reconeguda per part d'institucions i població en general. Aquest problema es relaciona en primer lloc amb el dèficit de tractament informatiu que pateix la pilota per part de mitjans d'informació generalistes (premsa, TV i ràdio), que el converteixen en un esport pràcticament invisible per a una gran part de la població. La desaparició de la RTVV ha estat un element crític en aquest sentit i cal que els nous mitjans de comunicació públics, que preveuen obrir-se en pròximes dates, tracten de forma preferencial la Pilota. Açò inclou un món professional que cal estabilitzar i impulsar decididament, ja que aquest fet repercutirà directament en el món amateur. També és fonamental que s'informe sobre la tasca social i cultural desenvolupada pels Clubs per tal de fer-la més visible i donar-li la rellevància que mereix. Hi ha exemples d'èxit, amb Clubs que organitzen campionats multitudinaris, premis anuals (Premi Durà), esdeveniments de clausura i iniciatives de "connexió generacional", com jornades culturals i històries locals de Pilota, etc.

En aquest sentit es va comentar la necessitat de fomentar i potenciar estratègies de màrqueting per fer més palesa aquesta important activitat. Des de la Federació es podria fomentar la tasca d'una mena de gabinet de premsa, amb gent formada en el camp de la comunicació, per tal d'enfortir la important tasca que està fent en l'actualitat. Per altra banda, els Clubs han de mantenir una activitat continuada en les xarxes socials com a elements de difusió barats i massivament consumits, així com la participació en mitjans especialitzats com PilotaVeu. Els complicats temps que corren per al periodisme professional contrasten amb la capacitat, mitjançant les noves tecnologies, d'arribar al públic general. Per això els Clubs han d'apostar decididament per difondre la seua activitat, els seus calendaris, els èxits dels seus equips i jugadors.

En definitiva, la visibilitat pot incrementar les possibilitats de trobar patrocinadors (finançament) i d'atraure nous alumnes a les escoles i nous aficionats a les partides.

- **Instal·lacions: disponibilitat i accessibilitat**

Les jornades van contar amb un intens debat al voltant de les instal·lacions. La casuística és molt diversa, depenent dels clubs, les poblacions involucrades i les modalitats practicades. Però, hi va haver consens al voltant de l'ús del carrer i els problemes adients al seu ús com a pista esportiva. En moltes poblacions no hi ha una aposta decidida, per part de les administracions locals, per afavorir aquest ús, que moltes vegades té un caràcter històric i immemorial. En general els carrers s'han perdut per a qualsevol pràctica esportiva, però en el cas de la Pilota representen una essència indiscutible i un vehicle de visibilitat fonamental. La construcció de carrers artificials ha servit per a solucionar problemes d'ús, però també a "amagat" la pilota en recintes tancats, normalment fóra del nucli urbà, la qual cosa ha restat afició. Hi ha una reivindicació comuna que és que els carrers no són dels cotxes, sinó de les persones i que cal atendre la naturalesa popular i indiscutiblement lligada al carrer de la pràctica del joc a pilota, igual que no es discuteix la plantada al carrer de falles o la celebració de curses populars.

També es vol transmetre a la Conselleria la necessitat de considerar determinats carrers com a instal·lacions esportives. Un pas necessari i complex, però que cal reflexionar entre tècnics urbanistes, veïns, jugadors i administracions

locals. El primer pas caldria que fóra un catàleg acurat dels carrers valencians on es practica el joc, tasca en la que el paper dels clubs és fonamental.

A banda dels carres, la qualitat d'altres instal·lacions com frontons o trinquets és molt diversa. En alguns casos han estat els grans oblidats d'administracions locals, que han apostat per luxoses instal·lacions per a esports més minoritaris. En altres casos, la propietat privada d'algunes instal·lacions ha suposat un obstacle important per a la pràctica de determinades modalitats, de forma que, per exemple, tenim clubs sense poder practicar escala i corda en municipis amb trinquets privats en ruïnes. Fins quin punt és possible la compra municipal d'aquestes instal·lacions, o la protecció per part de l'administració?

D'altra banda, es planteja també la possibilitat que els minitrinquets construïts en centres d'ensenyament secundari puguen ser més accessibles per als Clubs i les seues escoles, per exemple mitjançant l'establiment de convenis marcs.

- **Funcionament dels Clubs: recollint experiències d'èxit**

Els problemes de funcionament dels Clubs, dins de la gran diversitat de circumstàncies que poden donar-se, són bàsicament compartides: dificultats de finançament i reducció de xiquets i xiquetes a les escoles. No obstant, a les jornades es van comentar diverses experiències meritoses en un i altre sentit d'on es poden prendre bons consells per a la resta de Clubs.

A banda del desitjable increment d'ajudes econòmiques per part d'ajuntaments, diputacions i Conselleria, el tema del finançament passa fonamentalment per una bona política de comunicació. Els Clubs que aconsegueixen aportar i difondre un producte de qualitat -no sols en matèria d'èxits esportius sinó especialment en material social i cultural (escola, esdeveniments, prestigi local)- han aconseguit un major nombre de socis i de patrocinadors fidelitzats, majoritàriament de caràcter local o comarcal.

D'altra banda, es pot comprovar com hi ha clubs més organitzats, amb un bon nombre de socis, determinants dins de l'àmbit local i directives més diversificades, en contrast amb Clubs que depenen excessivament d'una o dos persones, que carreguen amb gran part de la responsabilitat i funcionament. Es va debatre sobre els aspectes positius i negatius de l'altruisme i la necessitat que els

projectes, en la mesura del possible, superen a les persones com a forma de garantia del futur d'un Club.

També es va fer menció a la participació, cada vegada major, de dones en les juntes directives. Determinats directius han animat a incorporar a dones en les tasques de gestió, doncs les experiències en aquest sentit són molt positives.

Igualment, es va debatre al voltant de la necessitat de revisar el funcionament de les assegurances esportives, a l'hora de facilitar la gestió administrativa i l'accessibilitat de jugadors lesionats a determinades clíniques del segur.

Per últim, en un bon nombre dels punts tractats va sorgir la necessitat d'actualitzar el model de funcionament de la Federació i adaptar-la als nous temps. Es va obrir el debat al voltant del sistema d'elecció dels seus membres i el pes dels clubs, amb la possibilitat d'implantar un sistema assembleari per a triar als representants de les modalitats i incentivar reunions per demarcacions territorials i així fer més present el món dels clubs a l'ens federatiu.

També es va demanar que la Federació tinga normativitzades totes les modalitats que existeixen dins de la pilota valenciana, com ara els Frares, Rebot o les Galotxetes, i ajudar a la seua difusió i promoció mitjançant també informació sobre les mateixes al web, cas dels Frares.

Igualment, es va plantejar la necessitat de promocionar com a un cas de bon funcionament el cas del Comitè de Modalitats a Ratlles per a la resta de comitès que pertanyen a la Federació. Un tema que es podria discutir al proper congrés de Pilota Valenciana.

Consideracions finals

Les jornades han permés avaluar el paper fonamental dels Clubs com a ens d'interès social i cultural per a la preservació i garantia de futur de la Pilota Valenciana. Els Clubs són el cor del nostre esport, són elements bàsics de difusió de la Pilota i mantenen les Escoles de les què sortiran els aficionats i jugadors del futur. La seua retroalimentació amb el món professional és indiscutible.

Els Clubs, i les modalitats que practiquen, comparteixen problemes comuns

de finançament, accessibilitat a instal·lacions, increment de xiquets i xiquetes en les escoles o obstacles a l'hora de fer visible i comunicar la seua tasca cultural i esportiva. No obstant això existeix una gran diversitat de casos, segons municipis i modalitats, que a les jornades ha quedat ben palesa. Això fa necessari l'establiment d'una mena d'enquesta o formulari que ens permeta recollir el major nombre d'opinions possibles per tal de millorar la diagnosi que ací es presenta. D'igual manera, hem pogut detectar i conèixer a fons experiències d'èxit de les que poden aprendre la resta de Clubs.

En definitiva, aquest document obtingut de les Jornades tècniques celebrades a Sella, vol ser un conjunt d'idees per a desenvolupar en propers trobades i congressos promoguts per la Càtedra de Pilota Valenciana de la Universitat de València, i servir també a la Generalitat Valenciana per a tractar de definir amb més cura les properes polítiques esportives del govern.

En Sella, a 28 d'octubre de 2016

El comitè organitzador

ANNEX

El Frare i el Rebot: situació actual i perill d'extinció

Lluís Ramos i Santamaria[2]

La següent ponència parla de les modalitats més arrelades al nord del País Valencià, més concretament a les comarques de Castelló i de la seva complicada situació en l'actualitat. Exposem una carència que ha tingut fins avui en dia la federació, i que amb un treball conjunt entre la Federació, els clubs, la Càtedra, les institucions i experts que es vulguen implicar podrem donar solució. Les jornades de Sella sobre Clubs i Modalitats són el primer punt de partida d'aquest camí. Aquestes modalitats són:

- El **rebot,** modalitat per dalt corda practicada al trinquet.
- El **frare**, modalitat indirecta jugada al trinquet amb frares.

Aquestes dues modalitats a pesar de ser les autòctones es troben en vies de desaparició perquè la seva practica és quasi testimonial.

Pel que fa al rebot, no es coneix cap lloc on es continuen practicant de forma regular, tan sols en alguna ocasió el Club Pilotari Castelló fa alguna partida al trinquet Municipal, però eventualment en els campionats locals i interns del club.

Respecte al frare, amb una situació semblant la seva practica va desaparèixer al nord de Castelló amb la desintegració del Club de Pilota Valenciana de Traiguera fundat l'any 2001 i en activitat fins al 2005. Amador Peset (President) va fer una gran tasca en la difusió del joc en l'àmbit local però avui en dia sols tenim constància d'un grup d'amics de Castelló, Borriol i Sueca que hi juguen una vegada a l'any al trinquet del Barri d'Anroig (Xert). L'excepció la tenim a les instal·lacions del "Poblet de la Pilota" del IES Joan fuster de Sueca on trobem un trinquet amb frares, junt amb una galotxeta, un trinquet i un carrer. El nomenem perquè actualment és l'únic reducte on es juga al frare i a més a més amb regularitat, ja que els professors d'Educació Física del Centre (Manolo Conca, Vicent Pérez i Oscar Pascual) i l'escola de Pilota del Club Pilota Valenciana Xúquer (President: Bernat Nerbón) l'ensenyen i la fan practicar als seus alumnes.

[2] Club Pilotari Castelló. clubpilotarics@hotmail.com

Altres trinquets amb frares en bon estat sols els podem trobar en5 pobles més: Benlloch, Traiguera, Barri d'Anroig (Xert), Torreblanca i Vilafranca del Cid, a pesar que quasi tots els pobles de les comarques del nord de Castelló han arribat a tindre almenys un trinquet amb frares i fins i tot alguns 3 o 4, com és el cas de Vilanova D'Alcolea.

Molt a pesar de la seva complicada situació, la Federació de Pilota Valenciana[3], organisme encarregat de la tutela de les modalitats de pilota valenciana, no ha prestat l'atenció que aquestes modalitats es mereixen. Que sapiguem en la història de la Federació no s'ha dut a cap ninguna actuació, aspecte que ens preocupa i ara exposem.

En els estatuts[4] la Federació de Pilota Valenciana, concretament en l'article 7. Modalitats esportives diu:

"La Federació de Pilota Valenciana de la Comunitat Valenciana té competència sobre les següents modalitats esportives oficialment reconegudes: Autòctones: Escala i Corda, **Frare[5],** Frontó, Galotxa, Galotxetes, Llargues, Palma, Perxa, Raspall i **Rebot.** Internacionals: OneWall,Joc Internacional i Llargues internacional" (p.2).

Així el "Reglament de Joc de Modalitats de Pilota Valenciana", 2012, publicat a la web de la Federació no es fa menció de la modalitat del trinquet amb frares i del rebot. Doncs, les mesures federatives per protegir aquestes modalitats i semblen nul·les, quedant aquestes excloses i destinades a la desaparició, com marca l'article 1 la federació ha de promocionar i tutelar les especialitats de pilota (totes).

D'altra banda, si que trobem en la pàgina 70 dels Reglaments esportius " Regles de joc de Pilota", publicat per l'AVL i la FEDPIVAL, 2012 un apartat dedicat al, "Reglament del joc de frontó en frares de Traiguera". En 6 articles es regula la normativa que cal seguir en la competició, malgrat que no existeix competició federativa. S'aborda la definició, el recinte de joc, la pilota, el joc, la puntuació i el

---

[3]Article 1. Objecte Social. La Federació de Pilota Valenciana de la Comunitat Valenciana és una associació privada sense ànim de lucre i amb personalitat jurídica i capacitat d'obrar, la finalitat prioritària de la qual és la **promoció, la tutela, l'organització i el control de les modalitats i especialitats esportives què hi haja adscrites dins el territori de la mateixa Comunitat** (p.1).

[4] Estatuts: http://fedpival.es/pdf/estatuts_fedpival.pdf

[5] En negre es mostren les dues modalitats no contemplades en el Reglaments de Joc, sent aquestes les autòctones de les comarques del nord de Castelló. http://fedpival.es/pdf/normatives/doc1872.pdf

final de la partida. Malgrat l'intent de regulació, la informació és poc certa, ja que no aglutina la diversitat pel que fa a les canxes de joc, modifica alguns elements diferenciadors dels jocs indirectes i del tanteig de la partida. El desconeixement i la poca informació per redactar aquests reglaments, requereix una nova elaboració d'aquests, partint de noves investigacions.

Doncs, és essencial la regularització de la modalitat per poder fer una difusió adient i que aquesta puga fomentar-se entre els esportistes, sobretot entre els més joves com marca la LLEI 2/2011, de 22 de març, de la Generalitat, de l'Esport i l'Activitat Física de la Comunitat Valenciana,[6]. Per tant, cal que s'introduïsca dins els centres educatius, les escoles de pilota, el programa "Pilota a l'Escola" i les competicions dels JECV.

Per tant, ens fem les següents preguntes que han de servir per la reflexió i plantejament inicial del problema. Cal tindre una visió crítica però constructiva de les "carències".

1. Com s'ha de conèixer si no se sap quasi res?.
2. Com s'ha de conèixer i es pot tutelar el frare i el rebot si l'organisme competent, la Federació de Pilota Valenciana, en el seu lloc web no fa menció a cap de les dues modalitats ni contempla uns reglaments de joc?
3. És justa la distribució dels ingressos de la federació en relació a aquestes modalitats?.
4. Malgrat que no hi ha quasi jugadors i clubs que practiquen aquestes modalitats, la federació ha de promocionar-les i cuidar-les?

Aleshores doncs, es proposen les següents actuacions a curt i mitjà termini:

1. Què s'elabore per part de la Federació uns **reglaments de la modalitat del frare i el rebot,** que estiga publicada en la web. Aquesta tasca es pot fer conjunta amb professors de l'UJI, UV i UCV, i experts de les modalitats.
2. Les modalitats tradicionalment practicades al nord, com són el frare i el rebot estan menyspreades en relació a les altres modalitats de pilota, doncs no han rebut mai cap recurs. Cal una **distribució més justa en atenció i recursos.**

[6]Article 46. La promoció i protecció de la pilota valenciana 1. La Generalitat donarà **suport i tutelarà** l'esport de la pilota valenciana, col·laborant amb la federació esportiva d'aquesta modalitat. 2. Així mateix, es **garantirà el seu coneixement i pràctica, fonamentalment pels esportistes en edat escolar, i la seua difusió** dins i fora de la Comunitat Valenciana (p.16.) http://fedpival.es/pdf/ley_deporte.pdf

3. Cal crear un **comitè** que regule aquestes modalitats,com està en la resta de modalitats. Dins de l'organigrama de la federació cal un/a **Vicepresident/a del'Àrea Frare i Rebot.** També de **Galotxetes de Monover.**

4. Suport a les **investigacions, publicacions i elaboració de materials didàctics i etnogràfics** de pilota valenciana. Cal conèixer més aquestes modalitats per poder fer millor difusió.

5. La Federació haurà **d'organitzar i promocionar campionats** de **JECV** on es jugue a frare i campionats entre **clubs/ jugadors.**

6. **Adaptar les galotxetes de Monover dels centres educatius per fer trinquets amb frares.** Sol cal ficar uns frares[7] mòbils al rebot del dau i pintar dues línies, la de falta i la xapa.

7. El programa **Pilota a l'Escola** ajudaria a la difusió entre els més joves, aleshores en les **sessions** caldria incloure les modalitats autòctones, **frare i rebot.** Almenys en les zones on s'ha jugat.

8. **Rehabilitar i recuperar trinquets** amb mal estat. A més de **catalogar** els trinquets amb frares.

9. **Promoció, difusió** de modalitats autòctones amb pocs practicants. Xerrades, jornades, trobades i presencia als mitjans de comunicació entre d'altres.

10. Els **materials didàctics** preparats per la Federació i la Generalitat, cal que incloguen les modalitats autòctones, **frare i rebot**. Per exemple, apartat de material de la web de pilota a l'Escola.

11. Implicar als ajuntaments i altres organismes per **recuperar part del seu patrimoni lúdic, esportiu i cultural.**

Són moltes més les actuacions possibles i sumar ens ajuda a dignificar el nostre esport, no podem oblidar cap de les modalitats que ens són pròpies; les galotxetes, el rebot i el frare necessiten suport, si no perdrem part de la nostra història.

[7]Bisells verticals col·locats alsangles formats entre la paret del frontis i les parets laterals.

La pilota als mitjans de comunicació. L'exemple de PilotaVeu

Ricard Sentandreu[8]

Moltes vegades s'ha dit que allò que no apareix als mitjans de comunicació no existeix, i més si parlem del nostre esport.

Si analitzem la situació, és cert que sempre ha faltat repercussió i difusió, als diferents mitjans, de tot allò relacionat amb la pilota i si ens posem a comparar entre modalitats, al llarg de la història algunes sempre han tingut major repercussió que altres. Però el que ens hem de plantejar realment és si els clubs de pilota estem fent la tasca necessària per a donar a conèixer el nostre club i la nostra modalitat o si realment estem queixant-nos i esperant que els diferents mitjans vinguen a buscar-nos. Si és així, em sap greu dir-ho, però malauradament, potser, tarden molts anys a fer-ho. Per tant, davant d'aquesta situació, els clubs ens hem de posar les piles i intentar agafar-nos aquest punt com a prioritari durant els futurs anys, i durant aquesta ponència donarem algunes idees necessàries.

Però per a saber on estem i on volem anar és necessari saber primer d'on venim i quina és la repercussió que ha tingut la pilota al llarg de la història als diferents mitjans.

Gràcies als estudis de Recaredo Agulló, Victor Agulló i Paco Durà, podem saber que la pilota mai ha tingut una repercussió rellevant al llarg dels anys, però sí que tingut presència, i aquesta presència ens trasllada a la primera crònica de pilota, concretament, del 18 de desembre de l'any 1849 i al Diario Mercantil Valenciano.

Al llarg de la segona meitat del segle XIX, les referències al joc de pilota es limiten a anunciar la celebració d'una partida coincident amb la fira de la població o la inauguració d'un trinquet –per exemple, l'agost de 1868, amb l'obertura del trinquet de la Gallina, actual Trinquet Pelayo–. En aquest repàs cal igualment destacar un altra partida memorable que es va disputar a Ondara (la Marina Alta) el 26 de novembre de 1880 entre els millors jugadors de la Marina i la Safor.

[8] Pilotari professional, membre del CPV Castellonense i coordinador de www.pilotaveu.com

A partir de 1893, amb l'obertura del Jai Alai al cap i casal, on es juga a la pilota basca, les cròniques ens parlaran dels enfrontaments entre bascos i valencians. En la dècada dels anys 20 i 30 es produeix un canvi i d'una manera lenta, però contínua comencen a publicar-se referències a partides celebrades arreu de la geografia valenciana, especialment en aquelles localitats on existeix una llarga tradició, però, igualment, les grans partides tenen lloc al Pelayo o al trinquet Levante i són ressenyades per un periodista anomenat Guante.

La Guerra Civil (1936-1939) va suposar un gran trauma per a la societat valenciana i durant les tres següents dècades, a penes hi ha referències del nostre esport. Entre ells cal assenyalar Llorenç Millo i la seua "Partida del dissabte". Va publicar el seu primer reportatge un 24 d'octubre de 1959 al diari *Las Provincias*.

La dècada dels 70 està dominada per Miguel Ángel López Egea, que ens va brindar pàgines memorables amb les biografies de desenes de pilotaires. Paco Durà, en els vuitanta, va cobrir una etapa crucial, especialment, al periòdic Hoja del Lunes, a la comarca del Camp de Morvedre, al Levante EMV i en la revista L'Esport i Temps Lliure. L'humanista Josep Lluís Bausset, de l'Alcúdia, va ser un exemple de fidelitat a una terra, una llengua i una passió fins l'any passat, que dissortadament ens va deixar. A més a més, cal destacar també Alberto Soldado, que fa 40 anys que escriu al diari Levante - El Mercantil Valenciano i és un referent entre tots els aficionats. Actualment, periodistes com Tona Català, Fernando Miñana, Guillem Sanchis, Rafael Mora Sesma, José Antonio Monteagudo, Silvia Soria, Pedro Campos, Moisés Rodríguez, Juan Carlos Rodríguez o Salvador Talens (en Levante de la Safor) col·laboren o han col·laborat amb diaris com Las Provincias, El Mundo i Superdeporte.

Pel que fa a la ràdio, ha destacat la tasca de Ràdio 9, amb Pedro Navarro al capdavant, i les locucions d'Aureli López a la 97,7.

Pel que fa la televisió, cal destacar Begoña Castillo, al capdavant del programa Trinquet en la televisió valenciana, així com les retransmissions d'Alberto Soldado, Vicent Tavallo, Joan Tur, Paco Nadal, Toni Marí, Josep Lluís Fitó, Míriam Civera, Salvador Campos o Xavier Alberola, entre d'altres. I també recordar les retransmissions i el programa Tot pilota de Levante TV a càrrec de Míriam Civera i Juan Carlos Rodríguez.

Ja en l´última dècada, i coincidint amb la desafortunada desaparició de Canal 9, l'evolució de la societat cap a les noves tecnologies ha fet que el periodisme digital continue el relleu d'aquetes generacions de periodistes que han mantingut encesa la flama de la pilota als diferents mitjans de comunicació.

Per tant, en els últims anys, cal destacar la figura de Vicent Gisbert "Tagarinet", que va impulsar el primer blog/web entre 2003 i 2007 i d'una manera aficionada va intentar donar la màxima informació del nostre esport. El 2005 naix el portal pilotavalenciana.com lligat a l'empresa de pilota Frediesport i fins el 2015 ens aproxima informació, principalment, sobre el món professional, com també ho fan les pàgines valnetpilota.com (Empresa Valnet) i fedpival.com (Federació de Pilota Valenciana). I ja a partir del 9 d'octubre de 2014, el web PilotaVeu. Un diari digital que naix davant la necessitat de difusió i promoció de la pilota i que amb dos anys de vida s'ha convertit en un referent periodístic gràcies a la les seues característiques i gran rebuda del món de la pilota. PilotaVeu ha destacat des del seu inici per estar obert a tot aquell que vulga participar i aportar informació, característica que implica l'objectivitat i pluralitat del diari, imprescindibles per a assegurar-ne el seu futur.

Què podem fer els clubs per a donar-li major difusió a les nostres activitats?

Un dels objectius del web PilotaVeu és contribuir a consolidar la imatge de la pilota valenciana i donar-la a conèixer a la màxima població possible. Però la pilota no arribarà a totes les cases si no s'impliquen en aquesta tasca totes les entitats, associacions, ajuntaments, empreses i, sobretot, clubs, perquè amb la tasca de difusió de tots els clubs la pilota arribarà molt més lluny. Per tant, proposem tres idees bàsiques que milloraran directament en poc de temps la imatge i repercussió del club:

- Estar presents en xarxes socials: Facebook i Twitter. Tenir una persona encarregada d'actualitzar aquests dos comptes.
- Realitzar cartells (amb una mínima estètica) per a les partides oficials i de festes del club.
- Generar notes de premsa del club. Tenir una persona encarregada de realitzar noticies de totes les activitats realitzades pel club.
- Conveni PilotaVeu. Tenir conveni amb el diari participatiu PilotaVeu per a contribuir a donar-li major difusió a tota la tasca realitzada mitjançant la publicació d'aquestes noticies, publicació de partides en agenda, bàners publicitaris....

Altres aportacions a les jornades:

Des de PilotaVeu pensem que és necessari posar sobre la taula dos punts imprescindibles que s'han de tenir clars abans de començar qualsevol treball a nivell amateur. Aquests punts són la catalogació i reglamentació tant de modalitats com d'instal·lacions. Ja que l'actual catalogació i reglamentació federativa està antiquada i per tant s'ha d'actualitzar.

Per a realitzar aquest treball proposem com a punt principal de partida l'apartat i l'equip d'experts de Recursos didàctics:
http://www.pilotaveu.com/pagina-estatica/recursos-didactics1,
http://www.pilotaveu.com/pagina-estatica/equip-de-treball-de-recursos-didactics .